

Taalbeschouwing

Per jaargroep en per thema in Faqta Nederlands

Vind ons:

www.faqta.nl

service@faqta.nl

Taalbeschouwing in Faqta Nederlands

In dit document vind je welke taalbeschouwingsonderdelen wanneer aan bod komen in Faqta Nederlands. In Faqta Nederlands zien we taalbeschouwing als denken over de vorm van taal. Daaronder vallen verschillende onderdelen, zoals: grammatica (taal- en redekundig ontleden), onderwijs over literatuur en poëzie, nadenken over talige variëteiten, de eigen talige identiteit en bijvoorbeeld interpunctie. Een volledig lesstofoverzicht met daarin ook alle bronnen, verwerkingsopdrachten en lesdoelen per jaarlaag volgt in augustus 2027.

Op welke plekken vind je taalbeschouwing in Faqta Nederlands?

In Faqta Nederlands worden de taalbeschouwingsonderdelen altijd eerst verkend vanuit een bron. Dit zit standaard ingebed in les 2, 8, 13 en 17. Vervolgens is er in de vijfde les van elk deel expliciete aandacht voor hetzelfde onderdeel. Dat gaat, waar het kan, met voorbeelden uit de bronnen van dat thema maar wordt de stof ook toegepast op andere situaties. Binnen Faqta Nederlands bieden wij geen spellingsregels aan. Sommige grammatica-onderdelen bevinden zich op het snijvlak tussen de twee vakgebieden. Denk hierbij aan het vormen van samenstellingen, verkleinwoorden of werkwoordsvormen. De functie, betekenis en het herkennen hiervan verken je in Faqta Nederlands, waarna de leerlingen de specifieke spellingsregels gericht inoefenen met de eigen spellingsmethode.

Keuzes voor het grammatica-aanbod

Als school kun je daardoor verschillende keuzes maken met betrekking tot je grammatica-aanbod:

- **Optie 1:** Je slaat de grammatica-onderdelen over in Faqta Nederlands en biedt dit enkel aan vanuit de spellingsmethode. In les 2, 8, 13 en 17 sla je het stukje taalbeschouwing verkennen, de uitlegvideo en verwerkingsvragen over taalbeschouwing over als het hier om grammatica gaat. Je slaat ook de vijfde les van elk deel binnen Faqta Nederlands over wanneer dit grammatica betreft.

- **Optie 2:** Je biedt de grammatica-onderdelen dubbel aan: zowel vanuit Faqta Nederlands als vanuit de spellingsmethode. Er is dan over en weer sprake van herhaling. Het voordeel hiervan is dat de grammatica-onderdelen volledig vanuit twee perspectieven worden aangeboden: vanuit context en vanuit spelling.
- **Optie 3:** Je gebruikt Faqta Nederlands voor de betekenisvolle introductie en begripsvorming van de grammaticale onderdelen vanuit een rijke context, en zet de spellingsmethode vervolgens selectief in om de bijbehorende spellingscategorieën of spellingsregels in te oefenen. Je slaat in Faqta Nederlands de vijfde les van elk deel over wanneer dit overlappende onderdelen betreft.

Groep 4

Blok	Thema	Interpunctie en zinsbouw	Woordvorming	Woordsoorten (taalkundig)	Zinsdelen (redkundig)	Overig
1	Op pad	Zinsbouw: Herkennen en maken van een zin, i.c.m. hoofdletter aan het begin en punt aan het einde.				Taalvariëteit: Het alfabet. Literatuur en tekst: Informatieve en verhalende teksten onderscheiden en passende boekkeuze bepalen. Literatuur en tekst: Veelvoorkomende tekstkenmerken verkennen.
2	Daar is het weer!	Zinsbouw: Vertelzin maken en herkennen i.c.m. hoofdletters en een punt. Hoofdletters: Eigennamen personen, dieren en dingen inoefenen.		Begrip 'woordsoort' verkennen en lidwoorden ontleden.		Literatuur en tekst: Soorten boeken onderscheiden.
3	Een team, een taak	Zinsbouw: Vraagzin i.c.m. het vraagteken herkennen en schrijven.		Herhalen en uitleg ontleden zelfstandig naamwoord.		Literatuur en tekst: Onderwerp van een tekst bepalen. Taalvariëteit: Feiten en meningen onderscheiden.
4	Van klein naar groot	Zinsbouw: Herhalen en uitleg uitroepzin i.c.m. het	Verkleinwoorden in zelfstandige naamwoorden			Literatuur en tekst: Hoofdpersoon bepalen.

	uitroepteken herkennen en schrijven.	herkennen en schrijven.			Literatuur en tekst: Hoofdgedachte of hoofdboodschap bepalen.
5	Jezelf zijn	Zinsbouw: Zinnen langer maken.		Herhalen en uitleg ontleden werkwoorden.	Taalvariëteit: Tegenstellingen herkennen en gebruiken. Poëzie: Rijm en rijmwoorden herkennen en gebruiken.
6	Onze handige aarde	Zinsbouw: Herhalen incl. aangeleerde leestekens.	Enkelvoud en meervoud in zelfstandige naamwoorden herkennen en vervoegen.		Poëzie: Niet-rijmende gedichten herkennen en elfje schrijven. Literatuur en tekst: Activerende teksten herkennen.
7	Grote ontdekkers		Herhalen vervoegen van zelfstandige naamwoorden.	Herhalen woordsoorten ontleden.	Literatuur en tekst: Verhaalwereld vs. echte wereld onderscheiden. Literatuur en tekst: Verhaallijn beschrijven.

Groep 5

Blok	Thema	Interpunctie en zinsbouw	Woordvorming	Woordsoorten (taalkundig)	Zinsdelen (redkundig)	Overig
1	De prehistorie		Tegenwoordige en verleden tijd herkennen.	Herhalen woordsoorten groep 4.		Taalvariëteit: Werken met een woordenboek. Literatuur en tekst: Probleem-oplossingstructuur herkennen.
2	De kracht van wind	Zinsbouw: Herhalen en uitleg om van vertelzinnen vraagzinnen te maken.		Bijvoeglijk naamwoord ontleden.		Literatuur en tekst: Utdrukkingen en gezegden herkennen. Literatuur en tekst: Voorlezen en intonatie oefenen.
3	Bijzondere beroepen	Leestekens: Apostrof schrijven.	Samenstellingen maken van zelfstandige naamwoorden.		De persoonsvorm ontleden met de vraagproef.	Poëzie: Rijmschema bij gedichten met eindrijm herkennen.
4	Op het menu			Voorzetsel ontleden. Aanwijzend voornaamwoord ontleden.	De persoonsvorm ontleden met de vraagproef, tijdproef en getalproef.	Literatuur en tekst: Overtuigende teksten herkennen.
5	Leven in vrijheid	Leestekens: Dubbele punt bij opsomming en voor een citaat schrijven.	Herhalen herkennen tegenwoordige en verleden tijd.		Zinsdelen bepalen.	Taalvariëteit: Figuurlijk & letterlijk taalgebruik onderscheiden.
6	De aarde van	Zinsbouw: Herhalen		Herhalen woordsoorten.		Literatuur en tekst: Genre

een afstand	uitroepzin en uitleg bevelzin.		Leenwoorden uit het Engels herkennen.		aflezen aan iconen en leesvoorkeuren beschrijven.
7 De tijd van de klassieken	Leestekens: Herhalen lesstof groep 4 en 5.	Herhalen vervoegen van zelfstandige naamwoorden: verkleinwoorden, enkelvoud en meervoud (nu met een apostrof), samenstellingen.		Herhalen zinsontleden.	Literatuur en tekst: Helpers en tegenstanders in een verhaal onderscheiden.

Groep 6

Blok	Thema	Interpunctie en zinsbouw	Woordvorming	Woordsoorten (taalkundig)	Zinsdelen (redkundig)	Overig
1	Machtsvertoon	Leestekens: Komma bij opsommingen schrijven.		Herhalen woordsoorten groep 4 en 5.	Herhalen persoonsvorm en uitleg ontleden werkwoordelijk gezegde.	Literatuur en tekst: Open en gesloten eendes herkennen.
2	De kracht van water	Leestekens: Citaten schrijven.		Soorten werkwoorden herkennen: persoonsvorm, voltooid deelwoord en de infinitief.		Taalvariëteit: Uitdrukkingen en gezegden herkennen. Taalvariëteit: Synoniemen herkennen en gebruiken.
3	Van boer tot piloot	Leestekens: Het afbreekstreepje schrijven. Hoofdletters: Herhalen en hoofdlettergebruik bij citaten, incl. uitzonderingen bij de apostrof en bij getallen, inoefenen.			Het onderwerp ontleden.	Literatuur en tekst: Tijd en volgorde in verhalen herkennen.
4	Het rijk van planten en dieren		Grondwoord, voorvoegsels en achtervoegsels gebruiken.	Telwoorden ontleden: hoofdtelwoorden en rangtelwoorden.	Herhalen zinsontleden.	Taalvariëteit: Spreektaal van schrijftaal onderscheiden.
5	Wat een geregel	Leesteken: Het gedachtestreepje schrijven.		Herhalen woordsoorten en uitleg ontleden persoonlijk		Literatuur en tekst: Instruerende teksten

			voornaamwoord.		herkennen en koppelen aan tekstsoorten. Betrouwbaarheid bron: Betrouwbaarheid beoordelen door oriëntatie op de tekstkenmerken.
6	Het milieu op aarde	Leestekens: Enkele aanhalingstekens bij citaten, ironie en zelfbedachte woorden schrijven.	Trappen van vergelijking maken.	Verwijswoorden ontleden.	Literatuur en tekst: Beeldtaal herkennen en werk van illustratoren verkennen.
7	Nieuwe verhoudingen	Zinsbouw: Herhalen soorten zinnen en uitleg herkennen gebiedende wijs.	Herhalen verleden en tegenwoordige tijd.		Literatuur en tekst: Hoofd- en bijfiguren onderscheiden. Poëzie: Rijmschema herhalen en verkennen van 'ritme' binnen de dichtvorm limerick.

Groep 7

Blok	Thema	Interpunctie en zinsbouw	Woordvorming	Woordsoorten (taalkundig)	Zinsdelen (redkundig)	Overig
1	Wijdverspreid veroveren	Hoofdletters: Herhalen en hoofdlettergebruik bij aardrijkskundige namen, tussenvoegsels bij eigennamen en bij tijdsaanduidingen zoals dagen inoefenen. Leestekens: Haakjes schrijven.			Herhalen zinsontleden groep 6.	Literatuur en tekst: Cliffhangers herkennen en bedenken.
2	De kracht van het weer		Voltooide tijd herkennen.		Lijdend voorwerp ontleden.	Poëzie: Vaste dichtvormen verkennen met de Haiku. Taalvariëteit: Ontkenningen maken met voor- en achtervoegsels.
3	(Samen)werken in Europa			Hulpwerkwoorden en zelfstandige werkwoorden onderscheiden.	Meewerkend voorwerp ontleden.	Literatuur en tekst: Genres bij informatieve boeken herkennen en leesvoorkeuren beschrijven. Taalvariëteit: Veelvoorkomende afkortingen in spreektaal herkennen.

4	Stad en land		Bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord herkennen.	Herhalen woordsoorten en uitleg ontleden bezittelijk voornaamwoord.	Herhalen zinsontleden.	Literatuur en tekst: Vertelperspectieven (ik, hij/zij, alwetend) herkennen.
5	Onze democratie	Leestekens: Koppelteken schrijven.	Zelfstandige naamwoorden omzetten naar werkwoorden en andersom.	Herhalen woordsoorten en uitleg ontleden bijwoord.		Taalvariëteit: Groepstaal en eigen talige identiteit verkennen.
6	De allerkleinsten op aarde	Leestekens: Nadrukstreepje en accenten schrijven.		Homoniemen en homofonen onderscheiden.		Taalvariëteit: Vaktaal. Literatuur en tekst: Koppelen van tekstdoelen aan tekstsoorten.
7	Opkomen voor verandering			Leenwoorden uit het Frans en andere talen herkennen.	Herhalen zinsontleden.	Betrouwbaarheid bron: Verkennen van inhouds- en/of vormelementen die misleidend zijn of vragen oproepen. Literatuur en tekst: Karakterontwikkeling van een hoofdpersoon beschrijven.

Groep 8

Blok	Thema	Interpunctie en zinsbouw	Woordvorming	Woordsoorten (taalkundig)	Zinsdelen (redkundig)	Overig
1	Fabrieken en burgerrechten		(On)voltooide tegenwoordige tijd en (on)voltooide verleden tijd herkennen.	Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord ontleden.		Literatuur en tekst: Soorten beeldspraak herkennen. Taalvariëteit: Verkennen van verandering in taalgebruik onder invloed van tijd.
2	Weer voorspelt	Leestekens: Herhalen lesstof t/m groep 7.	Toekomende tijd met 'zullen' en 'gaan' herkennen.		Herhalen en uitleg ontleden bijwoordelijke bepaling van tijd en plaats.	Literatuur en tekst: Soorten volksverhalen (mythes, fabels, folklore) herkennen.
3	Eerlijk verdeeld?	Leestekens: Veelvoorkomende afkortingen schrijven. Zinsbouw: Enkelvoudige en samengestelde zinnen herkennen. Zinsbouw: Voegwoorden herkennen en gebruiken.				Taalvariëteit: Verkennen eigen talige identiteit vanuit thuistaal, wereldtaal en (mogelijke) meertaligheid.
4	De wereldoorlogen	Hoofdletters: Herhalen en hoofdlettergebruik bij historische gebeurtenissen en feestdagen inoefenen. Zinsbouw: Hoofd- en bijzinnen onderscheiden.	Herhalen van alle tijden.			Poëzie: Alliteratie en beginrijm herkennen en gebruiken.

5	De toekomst van Nederland	Zinsbouw: Lijdende en bedrijvende vorm herkennen en gebruiken.				Taalvariëteit: Formeel en informeel taalgebruik herkennen en gebruiken. Literatuur en tekst: Thema's in boeken ver- en herkennen. Betrouwbaarheid bron: Vergelijken van bronnen o.b.v. betrouwbaarheid.
6	De aarde in beweging				Herhalen zinsontleden.	Taalvariëteit: Dialecten, streektaalen en accenten verkennen. Poëzie: Ritme in dichtvormen verkennen binnen de dichtvorm <i>spoken word</i> . Literatuur en tekst: Argumenten, tegenargumenten en weerleggingen herkennen.
7	Wereldorde in ontwikkeling	Leestekens en hoofdletters: Herhalen. Zinsbouw: Directe rede en indirecte rede herkennen en gebruiken.		Herhalen woordsoorten.		Literatuur: Tijdsprongen in verhalen herkennen.